

TERMOMETROA

COTE ROMERO

ENERGI EREDU BERRI BATERAKO PLATAFORMA

«Energi trantsizioa gutxi batzuen esku utz dezakegu, edo aukera baliatu herritarrak ahalduntzeko»

Energiaren alorrean herritarren burujabetza sustatzen duen Ecooo enpresa atipikoko koordinatzailea da Cote Romero (Madril, 1968). Ardura bera du 2012an –Ecoooren ekimenez– jaiotako Energi Eredu Berri Baterako Plataforman. Bilbon egindako energi trantsizioari buruzko jardunaldi batzuetan izan da berriki, eta aukera baliatu dugu berarekin hitz egiteko.

| UNAI BREA |

Zer da Ecooo?

Rara avis bat. Hasteko, enpresa da baina irabazi asmorik gabekoa. Hamar urte daramagu energiaren esparrua jende arruntarengana hurbiltzeko ahaleginean. Energi eredu aldatzeko erronka mahai gainean dago, eta zenbaitzuek herritarrei bizkarra emanez gauzatu nahi dute. Baina jendeak parte hartu behar du. Energi ereduaren aldaketa abagunea da eredu ekonomiko eta sozialaren aldaketa ere egiteko, argi geratu baita orain artekoa ez dela gai

pertsona guztien beharrak asetzeko. Eta abagunea da lehenbiziko aldiz munduko herritarrek aukera dutelako, teiltuan panel fotovoltaiko bat ipiniz, transnazional handiekin lehiatzeko.

Eredu aldaketa, abagunea ez ezik, premia ere ez al da?

Bada, eta egin egingo da, zalantzarik gabe. Konpainia handiak trabak jartzen ari dira orain, baina begien bistakoa da etorkizun hurbilean energia berriztagarriak izango dire-

la nagusi. Aldaketaren batere zale ez diren erakundeak, Morgan Stanley nazioarteko aholkularitza edo Abu Dhabiko Banku Nazionala esaterako, euren bezeroei esaten ari zaizkie ez dezatela inbertsiorik egin erregai fosiletan. Arrazoi ekonomikoengatik eta ingurumenagatik energi trantsizioa egingo da. Trantsizio hori gutxi batzuen esku utz dezakegu, orain arte bezala, eredu zentralizatu baten barruan, edo aukera baliatu herritarrak ahalduntzeko.

“Lehenbiziko aldiz munduko herritarrek aukera dute, teiltuan panel fotovoltaiko bat ipiniz, transnazional handiekin lehiatzeko”.

Zer ezaugarri eduki beharko luke eredu berriak?

Lehenik eta behin, energia aurrez-tean, efizientzian eta energi kultura zuhurrean oinarritzea. Bigarrenik, iturri garbi eta hurbilekoak erabil-tzean. Eredu hori, egia esanda, kon-painia erraldoien menpe egon lite-ke, baina izan gaitezen buruargiak, eraiki dezagun eredu demokratiko bat. Argi dago berriztagarriak nagusi diren eredu batean beharrezkoak izango direla planta handiak (eguzkiaren energia termikoa aprobetxa-tzeko, hidraulikoa...), eta horiek herritarren esku egotea zailagoa dela, baina herritarren jabetzak garrantzi handia izan behar du. Eta zer esanik ez, ereduak soziala izan behar du. Energia ezinbestekoa da bizimodu duina izateko, ezin liteke gerta inork bizimodu hori ezin garatzea gutxienerako energia eskura ez izateagatik. Laburtuz, eredu gar-bia, demokratikoa eta soziala behar dugu.

Esan duzu energia (eta ura, etxebizi-tza...) merkatutik kanpo egon behar-ko litzatekeela. Hau da, ez litzatekeela egon behar inoren irabazi asmoen menpe.

Hala da. Irabazteko asmoa duten

enpresek ez dute bultzatuko siste-ma efizienteago bat, eta estatuak ere ez daki horri konponbidea ematen. Gure ikuspegia ez da merkatuaren araberakoa, ezta estatua-ren araberakoa ere, publikoa eta kolektiboa baizik. Dagoeneko funtzionatzen ari diren gauzak errepi-katu behar ditugu; Alemanian, esa-terako, udalek protagonismoa daukate hornidura-sareetan, eta herritarrek udal kudeaketa kontro-latzeko bitartekoak dauzkate. Ira-bazteko asmoak, berriz, gero eta faktura garestiagoa ordaintzera garamatza. Horrek etekinak ematen dizkio elektrizitatearen oligo-polioari, baina bestelako onurarik ez du. Eta oligopolio hori oso boteretsua da. Trantsizio energeti-koaren eta, are gehiago, zentzu komunaren aurka doazen legeak diktatzeko gai da.

“Eguzkiari zerga ez da indarrean jarri, baina mehatxua nahikoa izan da autokontsumoak atzerakada izugarria jasateko”

Ecoo-n eta Eredu Energetiko Berri Baterako Plataforman sistema elektri-koaz hitz egiten duzue batez ere, baina guztizko energia kontsumoaren por-tzentaje txikia hartzen du horrek.

Bai, zoritxarrez gaur egun sistema elektrikoaz hitz egiten da gehienbat, baina beste arlo batzuetan ere lan egiten dugu: beroa, garraioa... Edo-zelan, sistema elektrikoari arreta emateak lagundu egiten du energia-ren arazoa jendearengana hurbiltzen. Sektorea oso opakoa eta nahasia da, eta ia inork ez du ulertzen. Jendeak ulertzen duen gauza bakarra da zen-bat ordaindu behar duen hil amaie-ran. Espainian, ingurumen kultura eta energi trantsizioari buruzko kon-tzientzia hain eskasa izanik, arginda-rraren fakturaz hitz egitea da bide zuzenena gai horiek lantzeko. Kon-tuan har dezagun faktura hori %73 garestitu zela 2007tik 2013ra.

2013an, Espainiako Gobernuak auto-kontsumoari buruzko dekretuaren zirriborroa idatzi zuenean, “eguzkiari zerga” izenez ezagutu dena barne, zuek *Desobekientzia* kanpaina abiatu zenuten. Azkenean erreforma ez zen gauzatu ordea.

Horri erantzun baino lehen, aurre-kariak ezagutzea komeni da. Erre-

forma egiten hasi zen unean, Gobernuak agindua zeukan oso mekanismo onuragarria garatzeko: balantze garbiko autokontsumoa. Alegia, nik etxean instalatuta dutan eguzki-panelek –esate baterako– energia ekoizten dute ni etxean ez nagoenean, eta energia hori zuzenean txertatzen da sare elektrikoan. Hala, une berean nire etxe inguruan kontsumi daiteke. Azpiko dendan, kalearen bestaldeko eskolan... Ez dago eraldatu eta milaka kilometrora eraman beharrik. Gero, ni etxera itzultzen naitzenez, sare elektrikotik energia eskuratzeko eskubidea daukat, sare horretara bidali dudanaren truk. Sistema hori mundu osoan ari da zabaltzen eta mesedegarria da klima aldaketaren aurkako borrokan, mesedegarria da familien faktura merkatzeko... Edonor izan daiteke ekoizle, eta fluxu-trukea egin sarearekin. Gainera, ez duzu sortutako energia inon gorde beharrik; sareak berak egiten du bateriarena.

Baina...

Baina horren orde z Gobernuak aipatu duzun zirriborroa egin zuen, eta hura eskandalua izan zen. Atzerriko kazetarien dei mordo jaso genuen, ez baitzuten ulertzen nola ezar zitekeen halako arau bat: norberak ekoiztutako energiari zerga. Arauak akats juridiko asko ditu, baina Gobernuak oso zuhur jokatu du bi urte hauetan: ez du indarrean jarri, baina zergaren mehatxu hutsa nahikoa izan da estatu osoan autokontsumoak atzerakada izugarria jasan dezan.

“Iberdrolak eta abarrek berriztagarrien garapena geldiarazi behar dute, ziklo konbinatueta egindako inbertsioa berreskuratzeko”

Beste zirriborro bat egin dute berriki.

Bai, noiz eta ekainaren 5ean, Ingurumenaren Nazioarteko Egunean. Eguzkiari zerga ez da ageri dagoneko, baina badira beste neurri onartezin batzuk. Adibidez, Tesla enpresak apirilean iragarri zuen Powerwall bateria kaleratuko zuela, merkatuan dauden besteak baino hiru aldiz merkeagoa, eta jakinik hori oso tresna ona dela autokontsumoa sustatzeko, zirriborroak metatzea debekatzen du, hau da, bateriak edukitzea, eta egon badauden kasuetan zerga ezartzen du energia pilatzeagatik. Gainera, autokontsumoa galarazten die elektrizitatearen Bonu Soziala daukatenei, hau da, pobrezia energetikoa jasaten dutenei edo jasateko arriskuan daudenei. Administrazioak egin beharko lukeena kontrakoa da, hain zuzen: Europak efizientzia sustatzeko ematen dituen funtsak familia horien etxeetan panelak jartzeko erabili. Dekretua onartzen bada lau zuzentarau europarren aurkakoa izango da, hala nola Estatuko hainbat arauen aurkakoa, Konstituzioa barne. Juridikoki erraz deuseztatu ahal izango da, baina edozein kasutan argi adierazten du zein den Gobernu honen borondate politi-

koa. Konpainia handien menpe daude, eta ate birakariak ondo olioztatuta dituzte gainera.

Konpainia horiek hamar urte barru energia iturri berriztagarriak eta autokontsumoa sustatuko dituztela esan duzu.

Lehenago ere bai. Horregatik esaten diogu jendeari azkarrak izateko eta nork bere elektrizitatea ekoizteko. Urte batzuk barru konpainia handi bat badatorkizu autokontsumoa finantzatzera, esan ezetz eta bilatu hurbileko enpresa txiki bat. Korporazio handien aurrean erresistentzia egiteko, sareak eraiki behar ditugu.

Zergatik ari dira konpainia handi horiek berriztagarrien garapena oztopatzen?

Iberdrolak eta abarrek, garai batean, inbertsio batzuk egin zituzten berriztagarrien alorrean, baina batez ere ziklo konbinatuko gas zentralak eraiki zituzten. 27 gigawatt guztira, hori oso potentzia handia da [energia mota guztiak batuta 100 gigawatt daude instalatuta Espainiako Estatuan]. Orain zentral horiek euren ahalmenaren %10ean ari dira lanean, berriztagarrien garapena dela eta. Beraz, garapen hori geldiarazi behar dute, inbertsioari etekina atera ahal izateko. Bestalde, sektore osoa suntsitzea lortzen badute, azkenean berriztagarriak gailentzen direnean –eta badakite hala izango dela– eurak izango dira arlo horretan ere jaun eta jabe. Horregatik eskatzen diogu jendeari GoiEener, Energia Gara eta halako konpainia txikiekin egitea argindarraren kontratua. Banatu dezagun pastela. ■

 **ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira